

ՆԱՅԱՍԱԿՆԻ ՆԱԼԻԳՈՒՅՈՒԹՅԱՆ ՍԱՆՄԱՆԱԳՐԱԿԱՆ ԴԱՏԱՐԱՆԻ ԹԻՎ 1 ԴԱՏԱԿԱՆ ԿԱԶՄԻ
Ո Ր Ո Շ ՈՒ Մ Ը

ԱՆՆԱՏԱԿԱՆ ԴԻՄՈՒՄԻ ԸՆԴՈՒՆԵԼԻՈՒԹՅԱՆ ՆԱՐՑԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ

Քաղ. Երևան

25 հոկտեմբերի 2012թ.

Նայասարանի Նանրապետության սահմանադրական դատարանի
թիվ 1 դատական կազմը՝

Նախագահությամբ՝ Վ. Նովիանիսյանի
Անդամակցությամբ՝ Ն. Նազարյանի
Ա. Խաչատրյանի

Ուսումնասիրելով քաղաքացի Խաչատուր Սուքիասյանի անհատական դիմումով գործը
քննության ընդունելու մասին հարցը,

Պ Ա Ր Զ Ե Ց .

Նամաձայն ՆՏ Սահմանադրության 101-րդ հոդվածի 1-ին մասի 6-րդ կետի՝ քաղաքացի
Խաչատուր Սուքիասյանը 2012թ. սեպտեմբերի 29-ին դիմել է ՆՏ սահմանադրական
դատարան՝ խնդրելով.

... 1. ՆՏ վարչական դատավարության օրենսգրքի 150-րդ հոդվածի 1-ին մասով սահման-
ված նորմը ճանաչել ՆՏ Սահմանադրության 1-ին, 18 եւ 19-րդ հոդվածներին հակասող եւ
անվավեր:

2. ՆՏ ընտրական օրենսգրքի 115-րդ հոդվածի 3-րդ մասի երկրորդ պարբերությունը՝ ՆՏ
վարչական դատարանի կողմից իրավակիրառ պրակտիկայում տրված մեկնաբանության
շրջանակներում, ճանաչել իրավական որոշակիության սկզբունքին հակասող եւ անվավեր¹:

3. ՆՏ ընտրական օրենսգրքի 105-րդ հոդվածում «մշտապես բնակվող» հասկացությունը
ճանաչել իրավական որոշակիության սկզբունքին հակասող եւ անվավեր:

¹ Դիմողի կողմից թույլ է տրվել վրիպակ: Թե դիմումում, թե դիմումի եզրափակիչ մասում այս հոդվածը նշվել է որպես ՆՏ վարչական դատավարության օրենսգրքի 115-րդ հոդվածի 3-րդ մասի երկրորդ պարբերություն: Սակայն դիմումին կից ներկայացված փաստաթղթերի ուսումնասիրությունը վկայում է, որ դիմողի նկատմամբ կիրառվել է ՆՏ ընտրական օրենսգրքի 115-րդ հոդվածի 3-րդ մասի երկրորդ պարբերությունը:

Դիմումի հեղինակը՝ ՆՏ վարչական դատավարության օրենսգրքի 150-րդ հոդվածի 1-ին մասի առնչությամբ մատնանշելով Եվրոպական դատարանի իրավական դիրքորոշումները դատարանի մատչելիության սկզբունքի վերաբերյալ, գտնում է, որ վիճարկվող նորմով նախատեսված կարգավորման պարագայում օրենսդիրը, ընտրական իրավունքի պաշտպանության վերաբերյալ գործերով վարչական դատարանի՝ գործն ըստ էության լուծող դատական ակտերին վերջնական բնույթ տալով եւ վերանայման ենթակա չլինելու եւ հրապարակման պահից ուժի մեջ մտնելու վերաբերյալ դրույթ նախատեսելով՝ ըստ էության բացառել է անձի կողմից ընտրական իրավունքի պաշտպանության վերաբերյալ վերաքննիչ եւ վճռաբեկ դատարաններում դատական ակտի վերանայման վարույթ հարուցելու հնարավորությունը՝ դրանով իսկ սահմանափակելով անձի արդարադատության մատչելիության իրավունքը:

ՆՏ ընտրական օրենսգրքի 115-րդ հոդվածի 3-րդ մասի երկրորդ պարբերության վերաբերյալ դիմողը գտնում է, որ վիճարկվող նորմին ՆՏ վարչական դատարանի կողմից փրված մեկնաբանությունը չի համապատասխանում օրենքի որոշակիության սկզբունքին:

ՆՏ ընտրական օրենսգրքի 105-րդ հոդվածի առնչությամբ դիմողը գտնում է, որ փյույակ նորմի մեջ ուշադրության է արժանի «մշտապես բնակվող» եզրույթը, որն անձի համար բավարար չափով հստակ եւ կանխատեսելի չէ, որպեսզի անձը կարողանա դրան համապատասխանեցնել իր վարքագիծը:

Դատական կազմը, ուսումնասիրելով դիմումն ու կից փաստաթղթերը եւ ղեկավարվելով «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՆՏ օրենքի 32 եւ 69-րդ հոդվածների պահանջներով, գտնում է, որ գործի քննությունը սահմանադրական դատարանի կողմից ենթակա է մերժման՝ հետեւյալ պարճառաբանությամբ.

1. ՆՏ ընտրական օրենսգրքի 115-րդ հոդվածի 3-րդ մասի երկրորդ պարբերության եւ 105-րդ հոդվածի վերաբերյալ

- Նշյալ դրույթների մասով դիմումն ակնհայտ անհիմն է, քանի որ դիմողը վիճարկելով այդ դրույթների սահմանադրականությունը՝ չի անդրադարձել այդ իրավադրույթների սահմանադրաիրավական բովանդակությանը, չի ներկայացրել իրավական հիմնավորում դրանց հակասահմանադրականության վերաբերյալ: Մինչդեռ «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՆՏ օրենքի 69-րդ հոդվածի 4-րդ մասը՝ որպես անհատական դիմումի ընդունելիության հավելյալ պարտադիր պայման, սահմանում է, որ դիմումը պետք է պարունակի Սահմանադրությանը հակասելու հիմնավորումներ: Այս համապետքստում՝ ՆՏ սահմանադրական դատարանն իր ՄԴՈ-839 որոշման մեջ ձեւավորել է իրավական դիրքորոշում,

համաձայն որի՝ վիճարկվող օրենքի դրույթի հակասահմանադրականությունը պետք է հիմնավորված լինի «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՆՏ օրենքի 68-րդ հոդվածի 7-րդ մասում նշված որեւէ հատկանիշով: Դիմումի ուսումնասիրությունը վկայում է, որ առկա չէ օրենքի 68-րդ հոդվածի 7-րդ մասով պայմանավորված՝ խնդրո առարկա դրույթների ենթադրյալ հակասահմանադրականության որեւէ հիմնավորում, այլ բարձրացված է «իրավական որոշակիության սկզբունքին» այդ նորմերը հակասող եւ անվավեր ճանաչելու հարցը:

Բացի դրանից, դիմողը նաեւ չի հիմնավորել, թե վիճարկվող նորմերի «հակասահմանադրականության» արդյունքում իր որ սահմանադրական իրավունքներն են խախտվել, ինչպես նաեւ չի հիմնավորել իր սահմանադրական իրավունքների ենթադրյալ խախտման փաստի եւ վիճարկվող դրույթների հակասահմանադրականության միջեւ պատճառահետեւանքային կապի առկայությունը, ինչը, ըստ «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՆՏ օրենքի 69-րդ հոդվածի 7-րդ մասի եւ սահմանադրական դատարանի կողմից ՄԴՈ-839 որոշման մեջ արտահայտված իրավական դիրքորոշման՝ անհատական դիմումն ակնհայտ անհիմն համարելու հիմք է:

- Միաժամանակ, դատական կազմը գտնում է, որ դիմողն ըստ էության բարձրացրել է նշյալ դրույթների կիրառման իրավաչափության հարց: Դիմումի ընդհանուր փրամաբանությունը վկայում է, որ գործի փաստական հանգամանքների քննության հետ կապված՝ դիմողի համար առաջացած անբարենպաստ հետեւանքները նրա նկատմամբ կայացված համապատասխան դատական ակտերի արդյունք են, այսինքն՝ խնդրո առարկա դրույթների սահմանադրականությունը վիճարկելով՝ դիմողն անդրադարձել է դրանց կիրառման իրավաչափության հարցին՝ համադրելով դրանք ՆՏ գործող այլ օրենքների պահանջների հետ:

Ներուարար, ղեկավարվելով ՆՏ սահմանադրական դատարանի՝ 2009 թվականի մարտի 17-ի ՄԴԱՈ-21 որոշման մեջ արտահայտված իրավական դիրքորոշմամբ, ըստ որի՝ բոլոր այն դեպքերում, երբ դիմողը, ձեւականորեն վիճարկելով օրենքի դրույթի սահմանադրականության հարցը, ըստ էության բարձրացնում է այդ դրույթի կիրառման իրավաչափության հարց, այդպիսի դիմումները ենթակա են մերժման՝ «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՆՏ օրենքի 32 հոդվածի 1-ին կետի հիմքով՝ որպես սահմանադրական դատարանի քննության ենթակա հարց չառաջադրող դիմումներ, դատական կազմը գտնում է, որ քննության առնվող դիմումում առկա է դիմումի քննության ընդունումը մերժելու՝ «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՆՏ օրենքի 32-րդ հոդվածի 1-ին կետով նախատեսված հիմք:

2. ՆՏ վարչական դատավարության օրենսգրքի 150-րդ հոդվածի 1-ին մասի վերաբերյալ

ՆՏ սահմանադրական դատարանի թիվ 1 դատական կազմը 25.04.2012թ. ՍԴԴԿՈ/1-11 որոշմամբ մերժել է նշյալ դրույթի մասով անհատական դիմումի հիման վրա գործի քննությունը՝ հետևելյալ պատճառաբանությամբ:

Նդում կատարելով սահմանադրական դատարանի մի շարք որոշումներում արտահայտված իրավական դիրքորոշումներին (մասնավորապես, ՍԴՈ-664, ՍԴՈ-700, ՍԴՈ-758)՝ ՆՏ սահմանադրական դատարանի դատական կազմը խնդրո առարկա հարցի վերաբերյալ արտահայտել է իրավական դիրքորոշում, համաձայն որի՝ կոլեգիալ, փվյալ դեպքում՝ 5 դատավորի կազմով, **վերջնական որոշման** կայացումը՝ հատկապես ժամկետային սահմանափակում ունեցող գործերով, բնորոշ է մասնագիտացված դատարաններին, եւ նման կարգի առկայության իրավաչափությունը ներդաշնակ է սահմանադրական դատարանի նշյալ որոշումներում արտահայտված իրավական դիրքորոշումներին: Եվրախորհրդի նախարարների կոմիտեն, մասնավորապես, 1995թ. փետրվարի 7-ի R(95) 5 հանձնարարականի 1-ին հոդվածում, որպես կանոն, շեշտելով ստորադաս դատարանի դատական ակտի բողոքարկման հնարավորության անհրաժեշտությունը, միաժամանակ նկատել է ունեցել, որ «եթե նպատակահարմար է համարվում նախատեսել շեղում նշված սկզբունքից, ապա այդ շեղումը պետք է հիմնվի օրենքի վրա եւ պետք է համապատասխանի արդարության ընդհանուր սկզբունքներին»: Մարդու իրավունքների եվրոպական դատարանի նախադեպային իրավունքում հետևողականորեն արտահայտվում է այն սկզբունքային իրավական դիրքորոշումը, որի համաձայն՝ Մարդու իրավունքների եւ հիմնարար ազատությունների պաշտպանության մասին եվրոպական կոնվենցիան **Պայմանավորվող պետություններին չի պարտադրում ստեղծել վերաքննիչ կամ վճռաբեկ դատարաններ...** (մասնավորապես՝ Poitrimol v. France, գանգապ թիվ 14032/88, 1993 թ. նոյեմբերի 23-ի վճիռ, պարբ. 13-15): Այս հանգամանքն իր արտացոլումն է գրել նաեւ ՆՏ սահմանադրական դատարանի 2008 թվականի նոյեմբերի 25-ի ՍԴՈ-780 որոշման մեջ: Իսկ ՍԴՈ-700 որոշման 5-րդ կետում անդրադառնալով ընտրական իրավունքների պաշտպանության վեճերով ըստ էության կայացված դատական ակտերի վերջնական լինելու, բողոքարկման ջիներու եւ հրապարակման պահից ուժի մեջ մտնելու իրավակարգավորման սահմանադրականության խնդրին՝ սահմանադրական դատարանը գրել է, որ այդպիսի իրավակարգավորումը նպատակ ունի «... վերացնել ընտրական իրավունքի խախտումները մինչեւ ընտրությունների ավարտը, այլապես խախտված իրավունքների վերականգնման վերաբերյալ դատարանի վճիռը

կկորցնի իր իմաստը՝ դիմողը չի կարող մասնակցել ընտրություններին, ընտրել կամ ընտրվել»:

Այսպիսով, դատական կազմն արձանագրում է, որ ՆՏ վարչական դատավարության օրենսգրքի վերոհիշյալ նորմի սահմանադրականությունը վիճարկելով՝ դիմողն առաջադրում է այնպիսի հարց, որի վերաբերյալ առկա են սահմանադրական դատարանի որոշումներ, որը «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՆՏ օրենքի 32-րդ հոդվածի 3-րդ կետի համաձայն դիմումի ընդունումը մերժելու հիմք է:

Ելնելով վերոգրյալից եւ ղեկավարվելով «Սահմանադրական դատարանի մասին» ՆՏ օրենքի 31 եւ 69-րդ հոդվածներով՝ ՆՏ սահմանադրական դատարանի թիվ 1 դատական կազմը

Ո Ր Ո Շ Ե Ց .

Քաղաքացի Խաչատուր Սուքիասյանի անհատական դիմումով գործի քննության ընդունումը մերժել:

Նախագահող՝

Անդամներ՝

25 հոկտեմբերի 2012 թվականի
ՍԴԴԿՈ/1-23